

б. Богачевська-Хомяк М., Веселова О.М. Жіночий рух в Україні // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2005.

ГАЦЬ Д. О.,

магістр Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

СЬОХ К. Я.,

доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ЖІНКАМИ В КИРГИЗСТАНІ: ВИКРАДЕННЯ НАРЕЧЕНИХ

На сьогодні викрадення людей залишається глобальною проблемою, що прогресує з кожним роком. У свою чергу, викрадення жінки, або ж іншими словами шлюб через полон, нині вважається серйозним злочином, що вчиняється в усьому світі, попри те, що цю практику було заборонено ще в 2013 році. Конкретно щодо теми мого дослідження, у колишній Радянській Республіці Киргизстан щороку викрадають тисячі молодих дівчат і жінок для примушування до шлюбу. У зв'язку з цим перед світовими країнами постає серйозне питання: що ж таке викрадення нареченої і як з цим боротися?

Загалом викрадення нареченої сприймається як традиція, іншими словами як очевидна річ, коли дві людини готові до шлюбу. Так якщо чоловіку сподобалась дівчина, він може повідомити членів своєї сім'ї про майбутнє викрадення, зібрати друзів і дочекатися слушного моменту для виконання свого плану. Коли дівчину затакують в автомобіль і привозять додому до чоловіка, члени його сім'ї переконують її залишитися, часто застосовуючи фізичне та психічне насильство, аж поки дівчина врешті не погодиться на шлюб [1].

На превеликий жаль вважається, що в момент, коли дівчину поміщують в автомобіль, честь її сім'ї порушується. Такого роду соціальний тиск часто не дозволяє батькам забрати дочку додому. Більше того, відповідно до статистичних даних більшість справ про викрадення жінок не доходять до суду, оскільки самі жертви під тиском членів сім'ї чи побоюючись публічної ганьби відмовляються від своїх заяв[1,2].

Згідно з даними Центру підтримки жінок, що займається ліквідацією насильства до осіб жіночої статі, щороку в Киргизстані реєструється щонайменше 11 тисяч випадків примусового викрадення жінок і дівчат, причому понад 2 тисячі з них містять повідомлення про звалтування. Прессекретар Програми розвитку ООН заявила, що наведені дані не є точними, оскільки багато жінок не повідомляють про скоєний над ними злочин, але за їхніми підрахунками

близько 14 відсотків жінок молодше 24 років все ще перебувають у такому шлюбі [2,3].

Саме ця жахлива статистика стала поштовхом до того, що в 2013 році Киргизстан посилив закони проти викрадення жінок і подальшого примушування до шлюбу, і наразі злочинцям загрожує до 10 років позбавлення волі. Попри це, судові переслідування все ще рідкість і на це є ряд причин: починаючи від соціального тиску і закінчуючи недовірою до влади. Згідно зі статистикою, лише одна зі 700 справ переслідується сектором юстиції, і лише один із 1500 випадків викрадення закінчується судовим вироком у Киргизстані[3].

Як зазначалося раніше, незважаючи на законодавчі заходи, ця практика не відійшла на задній план. Фізичне та психічне насильство є поширеним явищем під час викрадень жінок і дівчат, а цей досвід переслідує жертв роками, не беручи до уваги низки повідомлень про самогубства після скоєння такого злочину [1].

Що стосується такої практики в Україні, вона розглядається не більш як обряд, який проводять на весіллі за взаємної згоди нареченої та нареченого. Словосполучення «взаємна згода» в цьому контексті є ключовим, адже Сімейний кодекс України встановлює, що шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки та чоловіка, а примушування до шлюбу не допускається. На відміну від країн Центральної Азії, у тому числі Киргизстану, в нашій державі закон ефективно врегульовує це питання.

Відповідаючи на головне питання, а саме як можна запобігти поширенню викрадень жінок і дівчат, зазначається, що освіта є одним зі способів зупинити цю жорстоку практику. Наприклад, варто навчати молодих хлопців поводженню з жінками і дівчатами ще зі шкільних років, і на прикладі жертв викрадення донести їм, що викрадення наречених в Киргизстані перестало бути лише «традицією». Така практика порушення прав жінок розпочалася досить стрімко, залишається сподіватись, що незабаром може так само бути припинена[1].

Хоча Киргизстан і ратифікував Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Загальну декларацію прав людини, Конвенцію про права дитини та інші міжнародні договори, що запобігають насильству та дискримінації щодо жінок і дівчат, для правової реформи необхідні роки адвокатської діяльності та мобілізації в даному регіоні[3].

Підсумовуючи вищевикладене, є виступи громадських активістів, що заслуговують на окрему увагу. Один з яких належить Айнурі Алтибаєвій, народному депутату Киргизької Республіки. Саме вона ініціювала внесення змін до Кримінального кодексу, що посилюють покарання за «викрадення жінки з метою одруження проти її волі», і додала: «Згідно зі статтею 36 Конституції, без взаємної згоди сторін не допускається жоден шлюб». Зі свого боку Камілла, волонтер Центру підтримки жінок, яка допомагає постраждалим жінкам і дівчатам, сказала: «Говори, розповідай свої історії, не бійся – ось як ти зміниш ситуацію! Ти розірвеш кайдани, якщо почнеш битися».

Список використаних джерел:

1. Новий закон у Киргизстані посилює покарання за викрадення наречених // Офіс посланника Генерального секретаря з питань молоді. 2013. URL: <https://www.un.org/youthenvoy/2013/09/new-law-in-kyrgyzstan-toughens-penalties-for-bride-kidnapping/>.
2. Варварство. Викрадення наречених у Киргизстані // Голос Центральної Азії. 2019. URL: <https://voicesoncentralasia.org/wildness-about-bride-kidnapping-in-kyrgyzstan/>.
3. Боротьба жінок проти викрадення наречених у Киргизстані // Голос Америки. 2019. URL: <https://www.voanews.com/south-central-asia/kyrgyzstan-women-fight-end-bride-kidnapping>.

ГЕЗЕТ І. С.

студент Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

КУЛИК Т.О.,

доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВО НА ВІДМОВУ ДАВАТИ ПОКАЗАННЯ АБО ПОЯСНЕННЯ ЩОДО СЕБЕ, ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ЧИ БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ: АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Україна – це демократична держава, яка не лише формально, але і реально забезпечує реалізацію прав і свобод людини та громадянина. Права, які знаходяться в Конституції не лише дають широкі можливості громадянам, але й захищають їх інтереси.

Одним із таких є право особи не давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів. Такий механізм захисту характерний саме правовим та демократичним державам, тому його реалізація є важливою для України.

Слід зазначити, що свобода від самовикриття є важливим елементом механізму захисту особою своїх прав та свобод, переважно для здійснення кримінального чи інших видів проваджень. Щодо проваджень у справах про адміністративні правопорушення, то це право не так чітко регламентовано як, до прикладу, в кримінальному судочинстві. Так, Кодекс України про адміністративні правопорушення, не містить конкретних норм для реалізації цього права [3].

Порівняно з положенням ст. 63 Конституції, норма Кримінально-процесуального кодексу України конкретизувала зміст та розширила обсяг гарантій свободи від самовикриття. У ч. 1 ст.18 КПК України зазначається, що